

Senyores i senyors: Cada vegada que tinc l'honor de dirigir-vos la paraula, es fá més difícil per mí el trobar un tema adient als vostres coneixements i a la vostra capacitat. Fa molts anys que estic en contacte amb l'avicultura reusense, i em consta que entre vosaltres n'hi han molts que posseïeixen una llarga experiència i un bon recull de coneixements tècnics que han demostrat palesament en el desenvolupament de les seves explotacions avícoles. Naturalment, quant venen a parlar-vos d'avicultura teniu dret a ésser exigents, i cada vegada es més reduït el nombre de problemes referents a la avicultura que vosaltres no sapigüeu profundament.

El tema escollir per la conferencia d'avui, es encare per a mí més difícil. pel fet de tindre de dirigir-vos la paraula després dels dos noms que m'han precedit aquests darrers dies, després dels bons amics, el sr Brufau, el veterinari del avicultors de Reus, i del sr Romagosa el Cap dels Serveis de Ramaderia d'aquesta provincia. L'amic Brufau, lentament, pero amb pas segur s'ha sapigut conquistar la confiança dels avicultors de Reus, i avui s'ha convertit en el seu conseller no solsament en els seus problemes patològics, sino també en tots aquells altres que es presenten l'un radera l'altre en totes les explotacions avícoles. Permeteu que feliciti a l'amic Brufau per la seva ~~seua~~ contribució en el foment de l'avicultura reusense.

I en quant a l'amic Romagosa, el millor elogi que puc fer-ne, es que envejo als avicultors de la província de Tarragona, per la sort de posseir al front de la ramaderia de la provincia, a un tècnic, que <sup>además dels seus</sup> ~~además dels seus~~ coneixements vastíssims <sup>completament</sup> ~~que posseix~~, <sup>tantu la</sup> ~~sort que al mateix temps~~ es un avicultor més i un enamorat de l'avicultura, que per consegüent coneix i viu tots els problemes que afecten a l'avicultura, i vosaltres els avicultors de Reus amb el gran sentit practic que teniu dels afers, teniu de sapiguervos-en ~~per~~ <sup>per</sup> aprofitar, amb la seguretat que trovareu en ell no lafedor dels càrregs oficials, sino un amic treballador infatigable, perquè l'amic Romagosa es infatigable que un ajudarà a resoldre els innumerables problemes que es presenten i que continuarán presentant-se dificultant el normal desenvolupament de la avicultura progressiva. Sincerament envejem als avicultors de Reus, i ~~als altres~~ de la provincia de ~~Tarragona~~ Tarragona.

**Devantxda** El tema ha desarrrollar avui, el voldria glosar amb el següent anunciat: "L'increment de l'avicultura en el nostre pais, no está proporcionat amb l'augment de la seva productivitat". Es adir, durant aquests darrers 25 anys, l'augment numeric de l'avicultura que a mí m'agrada anomenar progressiva, o sia aquella que cria i explota racionalment animals de raça, ha estat molt fort, en aquest sentit podem sentir-nos satisfets. Pero, jo m'atreveixo a enunciar, hi ha molta gent que orien gallines, pero hi han molts p

avicultors, i actualment el problema està no en incrementar el nombre de gallines, sino en fer avicultors, si volem que l'avicultura progressiva continuï en el seu camí ascendent.

Recordem que ara fa més de 50 anys, quant l'inolvidable apòstol de l'avicultura, el professor Castiàlló, inicià la seva creuada per a introduir l'ensenyança i la ciència avícola a Espanya, necessitá 25 anys per a que comencés a azrelar l'avicultura racional, i recordo l'emoció del sr. Castelló ara fa uns 10 anys quant visitá per primera vegada les instal·lacions de les granjes de Reus al veure realitat ~~en~~ alló que ell tant sols havia somiat. Recordo aquests fets, per a fer costar que l'avicultura racional s'ha incrementat precisament durant aquests darrers anys, ha crescut molt depressa i els vestits se li han fet curts, i els coneixements dels avicultors moltes vegades no han crescut tant depressa com el seu nombre de gallines. Aquí Reus les primeres granjes s'instal·laren ara deu fer més o menys uns 25 anys, i començaren timidament tres o quatre avicultors, i crec que tenim de recordar com a més antiga de les actualment existents la dirigida per pare del vostre company en Lluís Fortuny al front de la Granja Banús, que juntament amb algunes altres granjes una de Tortosa i tres o quatre de la provincia de Barcelona constituïen en aquells temps tota l'avicultura racional existent. Han passat 25 anys, i m'atreviré a dirvos, que en aquell temps els pocs avicultors existents tenien uns neguits i unes ansies de superació que avui molts no tenen. Ademés i havia un contacte més persistent amb l'avicultura extranjera, i de fet aquells començaments foren bastant bons. Pero vingueren després uns anys que millor fora que poguessim borrar de l'història, els avicultors es desorientaren. aprengueren a sostenir-se, i les circumstancies malgrat les dificultats els permeté incrementar les seves granjes, i ~~malgrat les dificultats~~ posteriorment ~~inikants~~ ~~sapiguent~~ més de resoldre dificultats per a poder subsistir que sapiguent avicultura, continuaren endavant, es guanyaren diners, i dintre la psicosis d'aquells moments anormals, als avicultors descuidaren els bons camins que tenien de portarlos al bon camí per a assegurar, per a estabilitzar l'avicultura, i oblidaren moltes coses imprescindibles si es vol una avicultura perdurable.

Els criadors d'aviram s'han multiplicat, pero els bons avicultors son escassos. S'ha multiplicat el nombre de gallinas ponedores de raça, de cent mil caps, possiblement han passat al mil·lió i mig, pero d'una qualitat restringida, bona en comparança amb les gallines de pagès, atrassada en comparança amb les extranjeres. Els nostres avicultors han après de rodejar a les seves ponedores d'un ambient favorable a la producció, pero no han après a fabricarse les màquines que necessiten per a la producció que esperen.

Un fet demostrará aquestes mesves afirmacions. Fa 17 anys que la Diputació de Barcelona inicià els seus Concursos Avícoles de Posta en la seva Granja de Caldes de Montbui. Si examineu els promitjos de posta obtinguts en els 17 concursos celebrats, i compareu la producció dels primers concursos amb la dels darrers, tindreu de confessar que no tenim motiu per estar gaire satisfets dels progressos obtinguts durant aquests darrers 17 anys.

Per què no han progressat els promitjos de producció de posta? Es un fet evident el progrés numéric. . Cada any es venen milions de pollets, i Reus es segurament ~~seixanta~~ sense cap mena de dubtes, la comarca d'Espanya de major densitat en població de gallines raçades, i també la que vent el major nombre de pollets d'un dia. Pero del que no poden estar gaire orgullosos els avicultors de Reus, ni tampoc els altres avicultors de les altres contrades d'Espanya es dels progressos obtinguts durant aquests mateixos anys en el millorament de la producció d'ous, i en la obtenció de estirpes que es distingissin per la seva vigorositat i vitalitat.. S'ha augmentat en qualitat, pero no en quantitat.

Amb les gallines ens ha succeït el mateix que succeiria a n'aquell pag'es que adquirís unes llevors de blat excelents per la seva vigorositat, resistència a les malures i alts rendiments, pero que una vegada adquirida la llevor no es preocupés durant els anys successius o de tornar-la a adquirir al seu lloc d'origen, o d'aprendre ell mateix de triar-la, seleccionar-la i netejar-la, i conservar-la en tota la seva puresa. De no fer-ho aixís, cada any si es ressembla ~~al mateix~~ con a llevor el blat collit en el any anterior, cada any van disminuint les seves bones qualitats, la llevor es va embrutint cada vegada una mica més, es propaguen més les males llevors, i la poca resistència a les malures criptogàmiques, sino les escampem amb la mateixa llevor, i naturalment aquella llevor inicialment excellent al cap d'uns anys ens donarà uns camps amb un blat de poc rendiment, invadit de males llevors, poc resistent a les malures. Si volem que es conservin les bones qualitats, es completament necessari l'existència d'ns altres pagesos, jo diria ~~mitj~~ més intel·ligents, o especialitzats en la feina, que sapiguem conservar el blat en tota la seva puresa. En l'avicultura també es indispensable l'existència d'uns avicultors especialitzats en la conservació de la llevor, en la conservació de les línies pures.

Si volem que el promig de producció d'ous de les nostres gallines raçades augmenti, que no es perdi el seu vigor, si volem que tinguin resistència a les malures, i encare m'atreveria a afirmar, si volem evitar la desaparició de la nostra avicultura, a menys que volgüem fer-nos feudataris de importació contínues, es indispensable que existeixin unes explotacions avícoles que se especialitzin úniva i exclusivament en la obtenció de famílies sanes, fortes, vigoroses i d'alta producció. Aquestes granjes han de posseir ~~les~~ gallines mares les gallines matrius ~~que~~ que tenen d'asegurar la mateixa existència de la nostra avicultura.

Tots els avicultors tenen d'estar interessats en la existència d'aquestes granjes, ja que de la seva existència depèn la propia existència, sense elles cap de nosaltres podrem ~~existir~~ subsistir. Tots hi tenim d'estar interessats.

Ara bé, per a realitzar aquesta obra de selecció i conservació de les qualitats de les famílies de ponedores, s'han de posseir tots els coneixements indispensables que solament una llarga pràctica i experiència poden donar, i además té d'anar acompanyat d'una altre serie de qualitats personals, aixó fá que sigui restringit el nombre d'avicultors capacitats per a poder acomplir aquesta tasca. Pero aquí Reus existeixen uns quants d'aquests avicultors, i que jo m'atreviria a afirmar que per la seva solera i per la seva tradició tindrien l'obligació d'empendre aquesta tasca; i aquesta tasca l'han d'empendre per necessitat i també perquè tot els altres avicultors de la comarca els hi empenyeu en el camí a seguir. D'aquesta comarca de Reus tindrien de sortir-ne quant menys tres o quatre d'aquests avicultors. pero la seva creació es indispensable per la propia existencia de tots els altres avicultors.

No desconeg, que la tasca a acomplir per aquests que podriem dir-me benemérits avicultors es enorme,, i d'aquesta tasca voldria parlarvos, al objecte que al coneixer-la sapiguen valorar-la i comprendre la seva necessitat, pel propi bé vostre, i que per consegüent teniu de col·laborar també als els vostres esforços a la seva creació.

Es un fet constatat per un gran nombre d'avicultors, no solament d'aquesta comarca, sino per avicultors de tot Espanya, que actualment moltes de les nostres gallines de raça acusen una ~~fora~~ baixa de vitalitat, i en consecuencia les postes no son tan regulars com anys enrera, essent elevadíssim el percentatge de gallines que durant el primer any de posta deuen eliminarse .

Al ésser-nos concedit a través de la Cooperativa Nacional una llicencia per a importar aprop d'un centenar de mil de pollets de Holanda, co niderarem necessari aprofitar aquesta oportunitat per a proporcionar un altre vegade als nostres avicultors l'ocasió ~~'eliminar~~ de corretgi els mals citats. Amb aquest motiu tinguerem ocasió de visitar, precisament en companyia del sr. Vila d'aquí Reus, i del Sr. Vallet de Castelló de la Plana unes quantes granjes belgas i holandesas, i de fer-nos càrreg al mateix temps de quina manera han resolt uns problemes que ells tingueren plantejats suara fa uns 20 anys, i que eren molt semblants als nostres actuals, i que mercés a les mesures que sapigueren pendre oportunament no solament han salvat la seva avicultura, sino que actualment es poden permetre el luxe de remetre'ns ous per la consum a nosaltres o animals seleccionats. Es qüestió xolsament d'apendre la lliçó i de sapiguer-la aplicar.

A Bèlgica, a Holanda. i també em altres països com a l'Anglaterra i a l'Alemania, fá 20 anys per a salvar la seva avicultura, els seus organismes oficials, amb una visió neta i clara del problema, estructuraren un plá de foment de l'avicultura que ancare apliquent actualment. Per la nostre part, voldria solament fer constar, que'ls Serveis Tècnis d'Agricultura de la Dipu-

tació de Barcelona, fa 15 anys, que també va ~~representar~~ <sup>estudiar</sup> un pla per a assegurar la selecció de les nostres races de gallines, pla que per causes que no son del cas no va poder realitzar-se.

Sense entrar en detalls del pla que seguixen en aquells països, i precisament en el darrer nombre de "Avicultura T'cnica" s'ha publicat un resum del pla Anglès, ~~que~~ tots han coincidit en la necessitat de posseir degudament controlades unes granjes que segon el país prenen una o altre denominació, pero que nosaltres podem distingir amb el nom de Granjes de selecció amb la missió de posseir l'arxiu, els motllos, les matrius de les families de ponedores ~~que~~ ~~transmetre~~ i proveir de reproductors degudament controlats a les granjes especialitzades en la producció i venda de pollets de un dia.

Per a acomplir aquesta missió aquestes granjes tenen ~~de~~ ~~sapiguer~~ coneixer i sapiguer aplicar els coneixements que'ls genetistes, biòlegs i experimentadors han posat al seu abast, i podem resumir aquests coneixements dient, que'l avicultor ~~ha~~ té de sapiguer valorar, o millor dit classificar els reproductors segons la seva fórmula biològica, i aquest coneixement solsament es possible adquirirlo classificant cada reproductor per les característiques de la seva descendència. Aquest fet ens indica que per a poder classificar els reproductors es completament indispensable ~~seguir~~ posseir la filiació genealògica de cada animal, i per a poder classificar els reproductors tenim de tenirlos allotjats en petits lots de un mascle amb el nombre de femelles corresponent, i que es necessari poder classificar el major nombre possible de mascles i femelles. Una granja de selecció per a poder fer una bona feina té de posseir com a mínim de cinquanta a un centenar de lots de reproductors de una mateixa raça de un gall i deu o dotze gallines.

La obtenció de families de bones ponedores gira sempre al voltant de la classificació dels reproductors. Es una inquietud molt humana, el poder sapiguer per endavant com seran els nostres fills, i la genética es la ciencia que de fet ~~ha~~ estudia les lleis que regulen la transmissió dels caracters de cada individu o animal, i de fet les descobertes modernes ens permeten ja poder coneixer ~~algunes~~ ~~sapigudes~~ les característiques dels reproductors les que tindran els descendents, però el que en l'especie humana deu limitar-se moltes vegades a meras hipòtesis, e en els animals tenim medis per augmentar la certesa dels pronòstics., i especialment en les aus quines generacions es seguixen amb molta més rapidés que en les altres especies domèstiques superiors, i jugant sobre segú, per les característiques dels descendents d'un any podem calcular com seran els descendents que s'obtiniran en els anys successius, el qual permet conservar o eliminar a un reproductor segons que'ls seus descendents siguin bons o siguin dolents, o sapiguer ~~transmetre una certa característica~~ ~~d'un animal~~ incorporar una determinada qualitat d'un animal als descendents d'uns altres animals compensant qualitats i eliminant defectes.

La genética es relativament una ciencia moderna, ja que encare que les seves lleis bàsiques foren descobertes ja ja aprop de 80 anys per Mendel, i redescobertes a principis del actual segle, de fet, la genetica no ha tingut una aplicació pràctica fins i tant que l'home, i aquest home era un nerteamericà anomenat Morgan descobrí la mosca, i amb certa ironia es diu que l'actual segle esdistingeix perquè l'home va descobrir la mosca. Els treballs de Morgan, realment ~~seva~~ aportaren dades importantíssimes per l'esdevenidor de la genetica, i explicaren i permetere donar un salt gros en la selecció de les races animals, i si fos possible també s'obtidrien resultats sorprenents en la selecció de la raça humana, Tots recordaran les teories ~~dexcerta~~ racistes de certa nació eurpea que aspiraba ~~crea~~ una raça de superhomes amb families especialitzades per a cada funció, El que no ens pot ser-nos permés en l'especie humana, podem aplicar-ho en les especies doméstiques, i d'aquestes una de les més malejables i que permet fer-hi mes coses son les gallines. De fet actualment, coneixent les caracteristiques fisiques i psiquiques ~~dexmaximividu~~ una parella, i si es possible dels ~~deus~~ ascendents podem respecte algunes caracteristiques sapiguer el que poden i el que no poden heredar els nostres fills, d'ahont la gran importancia al escollir cada individu la seva parella, estudiar per endevant les qualitats fisicas i morals, ~~del~~ ja que cada nou ser reb per parts iguals de l'un i de l'altre reproductor. He dit per parts iguals, pero en avicultura, degut a uns fets que ara son una mica llargs d'exposar. el gall té una importancia molt major que la femella en la transmissió de les bones ~~qua-~~liatats i dels defectes.

Tota la transmissió de les caracteristiques del animal, giraal voltant d'uns bastonets anomenats cromosomes, que contenen uns factors anomenats genes, i cada un d'aquests genes o factors es el que farà que un animal sigui blanc o negra o ros, sigui gros o petit, que fassi ous a l'hivern, que tingui precocitat, que'ls ous els produeixi amb un bon ritme, que l'animal es posi lloca ~~omno~~, etc. i el gall es distingeix que degut a una diferència respecte a la gallina en un d'aquests cromosomes, respecte a una serie de caracteristiques exerceix una influencia molt major que la femella, de tots els avicultors es coneguda la transmissió creuada dels factor de posta, o sigui que una gallina bona ponedora s'obté d'un gall bó, i un gall bó unicament pot obtindre's de gallines bones. Solsament remarco aquest fet, perquè els galls, diferent que en les altres especies doméstiques, com a reproductor té influencia per acoplar-se amb un nombre de gallines variable entre 8 i ~~dexstax~~ 12, i, o sigui per donar lloc a un gran nombre de descendents, i per transmetre en podriem dir-ne en doble dossis un cert nombre de factors que tenen una influencia decisiva precisamente en la producció del animal.. Remarco aquests fets per a remarcar la importancia que té la classificació dels reproductors mascles en la especie gallus.

Quant en una explotació avícola es controla la posta de les seves gallines, ~~practica~~ ~~quaxdexvegades~~ aquesta feina, que es molta, no té cap valor, si després nose sab treure'n el

degut profit. El control de posta de una ponedora per si mateix té un valor molt relatiu, indica solsament la capacitat de producció de la ponedora, capacitat que per altre banda regularment vé modificada per l'influencia del medi ambient, per les condicions favorables que l'avicultor acostumbra a rodejar al animal.

Quant l'avicultor, té de triar les ponedores que ha de destinar a la reproducció, no es suficient, com fan actualment la majoria dels avicultors limitar-se a un examen superficial de les seves caracteristiques morfológicas. L'aspecte extern del animal ~~sixmateix temps que~~ dona una idea del vigor i corpulencia del animal, ~~que~~ juntament amb algunes caracteristiques fisiológicas ~~permet~~ permet eliminar les que segons aquestes caracteristiques es classifiquen com a males ponedores, pero en el ben entés que les classificades com a bones no es té cap seguretat absoluta que ho siguin. Solsament el coneixement exacte del seu historial de desde la seva naixensa, amb totes les dades que s'hagin recollit sobre la seva creixensa, els seus pesos en els periodos més destacats de la seva vida, la precocitat, els bo o mal emplumament, les malures que hagi resistit, ja directament o els seus companys de ramada, ~~permet~~ una classificació més exacte al iniciar l'animal la posta. Pero les seves qualitats productores es demostraran durant el seu primer any de posta, analitzant durant tot aquest temps ademés del nombre total d'ous que produeixi, es registrarà la madures sexual, o sigui el temps que s'escola de desde la seva naixensa fins a la data de la posta del seu primer ou, la persistencia, que es importantíssima, ja que indica el temps que sostindrà la posta ~~finxquaxix~~ de desde el seu iniciament fins que la pari per entrar en muda, dades sobre el ritme de posta o sigui el nom d'ous en serie que produeix, les pauses, o siguin les parades en la posta durant l'any, ja sigui durant l'hivern, durant la primavera o durant l'estiu, si l'animal posseïx o no l'instint de la lloquera, el pes i color de l'ou, etc.

Es indispensable el coneixement de cadascuna de aquestes caracteristiques per a la classificació del propi exemplar, pero tant més per poder sapiguer si els seus pares li han trasmés o no aquestes caracteristiques, ja que ténen molt més valor, quant l'animal posseïx qualitats per haberles rebudes directament dels seus pares.

L'examen del aspecte extern d'un animal permet classificar amb més o menys certesa, pero l'error que es pot cometre es ~~sixmateix que~~ de la mateixa mena o intensitat que el que cometeriem al aparellar un animal molt ben raçat morfológicament pero fill de gallines barrejades de pagés. Un animal amb aquest origen, malgrat el seu aspecte enganyador, mai donará lloc a una descendencia uniform. La descendencia sortirà de tots colors i dels tots tamanys.

En genética l'únic que realment interessa es arribar a tindre una idea la més exacte

possible del seu genotip, sigui obtindre la fórmula biològica del animal, i quines seràn les característiques que transmetra a la sevadescendència.

El valor individual d'un animal té una certa importància, però el seu valor real, està en el valor de la família a què pertany, o sigui en relació al valor dels seus antepassats coneguts.

La classificació individual d'un animal té també un valor més o menys cert, si es té en compte que pot ésser modificat pel medi ambient. Les qualitats o defectes que presenti un animal poden estimular-se o anular-se per una alimentació adeduada, per la il·luminació artificial, per les temperatures, i per les condicions del seu allotjament.

Així per a evitar els efectes de la il·luminació artificial, una de les circumstàncies ambientals que més influència exerceix sobre la producció anual d'una ponedora, falsejant els resultats que es registren es té totalment prohibit de proporcionar-la a les ponedores en el seu primer any de posta, també en molts països estrangers. També en alguns països limiten l'aplicació de les vacunes preventives, ja que aquestes poden impedir el descobriment de línees resistents a algunes malures.

Tota millora en la producció o en qualsevol altra funció deguda al medi ambient o als estimulants que es proporcionin al animals no es mai hereditària.

Per a classificar exactament a un reproductor, es necessari fer un estudi complet de totes les característiques desglosant les pròpies, de les que ha hereditat, i de les que realment transmetrà als seus fills, i per arribar a aquesta classificació solsament hi ha un camí el de la comprovació dels reproductors, i no un sol any, sino any darrera any.

La feina a acomplir es feixuga, i la seva realització no està a l'abast de tots els avicultors, pero es completament indispensable.

Per a tindre una idea de la seva envergadura, calculi's que si una granja del tipus de selecció posseix un centenar de lots de reproductors, format cada un d'ells per un gall i deu o dotze gallines, ja que es necessari posseix un elevat nombre de lots de reproductors, a l'objecte de poder comprovar un nombre elevat de galls, cada temporada de incubació, que per aquests motius es limita als mesos de març, abril i maig la época de incubació en molts països, ja que tindria de desterrar-se en el nostre país la costum de continuar durant els mesos de setembre, octubre i novembre. A rahó de 40 pollets per gallina reproductora, una granja de selecció amb un centenar de lots de reproductors cada temporada tindrà de fer neixer en les caixetes de pedigrée ahont es posen per separats els ous procedents d'una mateixa gallina o millor dit de cada aparellament, de forma que al neixer es marquen amb un nombre, mitjançant una marca a l'ala els pollets, i de desde el mateix moment es pren nota ja de la viabilitat, del vigor i vitalitat del propi pollet, i a continuació totes les incidències que li ocorrin durant la seva vida, fins a la pubertat, com a primera etapa de la seva vida, i seguidament durant el seu primer any de posta.



a cada gallina o millor dit de cada aparellament, de forma que al neixer es marquen amb un nom  
re els pollets, i es pren nota de la viabilitat dels germens i vigor i vitalitat del pollet  
al neixer, i a partir d'aquest moment es seguirán totes les incidències de la seva vida especial-  
ment fins a la pubertat i fins al acabar el primer any de posta..

El seguir la filiació de cada animal, i comprovar els seus rendiments es una  
feina llarga i lenta, i el pitjor, es que l'avicultor després d'aportar-hi tot el seu treball,  
el reconeixement de les dades recollides dependrà d'una serie de circumstancies, ja que si la  
labor es individual, el seu valor dependrà de la solvencia moral i técnica del propi avicultor, p  
per quin motiu, aquesta labor, tindria de venir avalada per un organisme oficial, com succeix  
en Holanda, Bèlgica, Anglaterra, etc., o per entitats u organismes semioficials, com podrien  
ésser en el nostre país les cooperatives, que en fi de comptes son els organismes que en el  
nostre país més se han preocupat en el millorament de la avicultura, i que potser son les ún-  
iques entitats que podrien emprendre amb éxit aquesta feina per comptar amb la confiança dels avi-  
cultors.

I aquest es l'únic camí que es pot emprendre si els avicultors volen ~~assefura~~ ~~se~~ ~~la~~  
assegurar-se la possessió en el nostre país d'unes estirpes de gallines que perennement consti-  
tueixin pel seu vigor congenital, per la seva resistencia a les malures, ~~ixpaixgraxdxs~~ ~~selecció~~  
~~compratz~~ i per les seves característiques funcionals que permetin augmentar continuement el ren-  
diment económic.

Tenim doncs de controlar el nostres reproductors si volem subsistir. Aquesta es  
la consigna que ~~jomvoldria~~ donar-vos. Control i control organitzat dels reproductors.